

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СТВОРЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ПЕРЕКЛАДНИХ СЛОВНИКІВ (НА ПРИКЛАДІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО СЛОВНИКУ У ГАЛУЗІ GPS SOFT У ТОПОГРАФІЇ ТА КАРТОГРАФІЇ)

Кудоярова О.В., Жукова К.А.

*Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
м. Харків, вул. Чкалова 17, тел. 788-48-71
e-mail: olga_kudoyarova@mail.ru, kristya_zhukova@mail.ru*

У зв'язку з науково-технічним прогресом, зростаючим підвищенням рівня знань, загальною інтелектуалізацією мови можна спостерігати стрімкий розвиток термінології. Це супроводжується необхідністю номінації нових термінів. Як наслідок, укладається велика кількість словників. У науковій діяльності вони відіграють важливу роль, відображаючи тезауруси окремих сфер знань. Так, наприклад, сучасний етап розвитку GPS Soft у топографії та картографії характеризується широким впровадженням термінів в процесі створення нової продукції або розробки нових технологій. Відсутність перекладних словників вузькоспеціальної термінології цієї галузі з належним тлумаченням та прикладами вживання зумовлюють актуальність створення словнику такого типу.

Система глобального позиціонування (GPS) представляє собою сукупність радіоелектронних засобів, що дозволяє визначати положення та швидкість руху об'єкта на поверхні Землі або в атмосфері. Сьогодні системи GPS використовуються у багатьох сферах життя.

Слід зазначити, що серед технічної термінологічної лексики цієї галузі можна зустріти не тільки прості, але й складні терміни та термін-словосполучення. В якості окремого засобу категоризації таких термінів можна виділити аббревіатури. В наш час аббревіація стала одним із найбільш розповсюджених засобів створення номінативних лексичних одиниць, оскільки вони допомагають скоротити до мінімуму мовні зусилля, мовні засоби й час, залишаючись при цьому зрозумілими за умови їх належного трактування.

Нашою метою було укладання словника-довідника, для того щоб надати широкому колу користувачів, які працюють з картографічними матеріалами та займаються розробкою GPS технологій, а також студентам, викладачам та перекладачам технічної літератури короткі відомості щодо основних термінів у галузі GPS Soft у картографії та топографії з можливістю їх подальшого вивчення за допомогою додатку у вигляді комплексу наукових матеріалів, створених на основі програми Lingvo Tutor.

Робота по створенню словнику проводилась наступним чином: в першу чергу був визначений матеріал нашого дослідження. В даний словник були включені лексичні одиниці термінологічного характеру, серед яких зустрічаються одно-, дво- і багатокомпонентні терміни, аббревіатури, які належать до різних тематик, таких як інструменти та вимірювальні прилади, картографічні ві-

деоефекти, види карт, небесна механіка, позиційна астрономія та ін.. Джерелом термінологічного матеріалу слугували державні стандарти із спеціалізованою лексикою (ISO), лексикографічні та довідкові видання, глосарії, іноземні статті, в яких висвітлювались проблеми картографії, топографії та GPS технології. Наступним етапом була розробка мікроструктури словника, яка узгоджувалась з основними принципами укладання термінологічного словника-довідника. Беручи за основу праці науковців, таких як, С. В. Гріньова, А. С. Герда, Л. Т. Борисової та ін., основними компонентами словникової статті стали: заголовне слово, формальна характеристика у вигляді транскрипції, семантичний опис слова за допомогою дефініції, контекстуального та ілюстративного визначення. В результаті був отриманий словник, який включає в себе 580 термінів, розміщених в алфавітному порядку. Таким чином, ми створили термінологічний перекладний словник, який представляє собою за способом пояснення слів енциклопедичне видання, за характером описуваних одиниць є термінологічним, за тематичним охопленням — галузевим, за способом упорядкування словника — алфавітним.

Запорукою успішного освоєння будь-якої навчальної дисципліни є оволодіння студентом спеціальною науковою термінологією. Найважливішу роль у цьому процесі відіграє не тільки навчально-методична та навчально-довідкова література, а й комплект навчальних матеріалів. Ми розробили додаток до термінологічного перекладного словника за допомогою програми Lingvo Tutor, яка призначена для навчання іноземної мови. Вона входить в комплект електронного словника АBBYY Lingvo. Величезна перевага цього модуля в тому, що він інтегрується зі словником. Таким чином, надається можливість швидкого створення словників.

Беручи до уваги розроблений нами додаток, можна сказати, що він представляє собою електронні тематичні словники, за допомогою яких можна легко вивчити досліджувану вузькогалузеву лексику. Процес навчання на основі цього модуля відбувається за допомогою виконання 5 видів вправ для запам'ятовування лексики, таких як: «знайомство», «мозаїка», «варіанти», «написання слова» та «самоперевірка». Також, слід зазначити, що в програмі є можливість обирати необхідну кількість слів, кількість повторень для вивчення; задавати час для автоматичного нагадування про урок; налаштовувати спосіб навчання за допомогою прямого, зворотного перекладу або того й іншого разом.

Підсумовуючи сказане, ми вважаємо, що укладений термінологічний словник стане у нагоді багатьом користувачам в процесі пошуку відповідників термінології галузі GPS Soft у картографії та топографії, сприятиме нормалізації української та російської термінології, правильному вживанню термінів як в усному, так і в писемному мовленні, а також поліпшенню знань самих користувачів, які мають можливість читати визначення до терміну та орієнтуватися на приклад його вживання. Підготовлений комплект навчальних матеріалів, в свою чергу, стане корисним помічником в процесі освоєння навчальної дисципліни обраної галузі.